

SALVADOR COMPANYY

«La voluntat d'estil és irrenunciable per a mi»

Amb algunes valuoses obres precedents i l'ambiciosa 'Silenci de plom' (2008), premi Joanot Martorell i premi de la Crítica, Salvador Company (València, 1970) se situava com un dels referents emergents de la literatura en català. Tot i això, ha trigat anys a publicar de nou. Amb la poderosa 'Sense fi', premi Pin i Soler de Tarragona, torna al món editorial de la mà d'Angle Editorial.

*Entrevista de Xavier Aliaga
Fotografies de Jesús Ciscar*

Vostè no és la primera persona que guanya un dels grans premis de la literatura catalana i després pateix una llarga sequera editorial. Què s'aprèn d'aquesta experiència?

—[Somriu.] Doncs una cosa que rima amb experiència, que és paciència. I, després, aprens a continuar fent el que t'agrada. No hi ha més remei. És el millor moment per saber que de veritat t'agrada fer el que fas.

—**El Pin i Soler és un premi important. Això pot fer que algunes de les coses que restaven al calaix puguin tenir una eixida editorial?**

—Ho veig difícil pel tipus de coses que he escrit. Hi ha un assaig sobre literatura universal, prou voluminós, un llibre de contes amb voluntat d'assaig, una novel·la molt rara... En fi, és complicat. M'agradaria que alguna d'aquestes coses poguera eixir en Angle Editorial, que ha fet una edició i una tasca de promoció excel·lents, impecable. Seria la meua primera prioritat.

—**No ha publicat mai vostè al País Valencià.**

—No. No serà perquè no ho he intentat, a través de premis o presentant originals a les editorials, a moltes. És una pregunta més per als editors, però hi ha hagut una mica de desencontre potser perquè la primera obra [*El cel a trossos*, Empúries, 2001] la vaig publicar a Barcelona i això ha marcat la pauta. Per a la gent d'allà sóc un autor exòtic, perquè parle de la realitat del País Valencià, i per a la gent d'ací no deixe de ser un corpuscle estrany, rar, perquè publique fora. No sóc ben bé, editorialment, un autor valencià que escriu en català.

→ —Una dinàmica una mica perversa.

—Només per la situació perversa de la cultura en l'àmbit catalanoparlant. Hauria de ser una cosa perfectament normal.

—*Sense fi* recorda, per l'estructura de dos grans relats cosits per un fil comú, a una obra seua anterior, *Lawn tennis*. I també per la degradació moral que s'albirava en *Silenci de plom*. Però la temàtica és bastant diferent.

—Ho és. Però sí que hi ha una cosa que, temàticament, relaciona *Sense fi* amb *Silenci de plom*, i és que el relat en primera persona parteix de l'experiència de la pèrdua, allò que prem el gallet de la necessitat de narrar.

—Si m'accepta la definició, *Sense fi* es podria definir com un thriller sexual *sui generis*. Però sobretot és una metàfora de la degradació moral i econòmica.

—És exactament això. Però més que la corrupció en les altes esferes, m'interessava explicar històries personals de les conseqüències que té aquesta manera d'actuar sobre les persones normals. O sobre gent en concret. I que això, al mateix temps, servisca d'exemple d'aquesta

alta corrupció. I parlar de coses de la seua vida com ara les relacions sexuals o de poder, com tot això està totalment pervertit per la corrupció generalitzada.

—Veig que no em compra la definició de thriller sexual.

—[Riu] No. No perquè no hi haja sexe, sinó per una qüestió de convencions del gènere, que ha de ser la història d'un personatge que intenta salvar la vida o algú que intenta evitar alguna cosa perillosa per a la seua família o qui siga. En el thriller els lectors estem pendents que no passe aquella cosa perillosa. En *Sense fi* ja ha passat el que havia de passar, no té solució. Sí que potser té una mica d'atmosfera de thriller.

—Hi havia molta matèria primera al País Valencià per fer literatura.

—N'hi ha havia i n'hi ha encara. Les conseqüències del malbaratament i del mal govern tardaran decennis a superar-se. Per tant, de material n'hi ha. Vull pensar que, modèstia a part, en períodes de màxima degradació social i moral és quan sorgeixen les millors obres artístiques. A *El tercer home*, un personatge recorda

que en un període a Itàlia dominat per les guerres i matances sorgiren Miquel Àngel, Da Vinci i el Renaixement, mentre que a Suïssa 500 anys de pau han donat com resultat el rellotge de cucut. I jo hi afegiria Roger Federer. Hi ha alguna cosa d'això, però quan parles de personatges del present i que viuen al País Valencià has de parlar de tot allò, perquè ho ha condicionat tot i a tothom, en diferents graus. Hi ha hagut el problema d'uns governants que han tingut un comportament completament amoral i antisistema, perquè es tractava de les persones que marcaven la pauta i es transmetia el missatge que per triomfar havies de ser com ells. I això és profundament pervers: si tots tingueren aquesta actitud seria el caos. No l'anarquia, tant de bo, el caos.

—La novel·la té traces d'humor i un to irònic. Però el discurs global és devastador.

—Potser l'epíleg salva una mica aquella visió, però també és una metàfora: el personatge que resulta més perjudicat, Nica, és el que menys mèrits ha fet perquè li passe tot allò. Però tampoc no és un

personatge innocent del tot, perquè ha fet un xantatge. És el que ha passat amb la crisi, els més dèbils han rebut la part pitjor de la crisi, quan en tenien la mínima culpa. O gens.

—La narració en primera persona dilueix el to devastador? Un narrador en tercera persona podia haver dut a una novel·la més contundent, més categòrica, sobre la corrupció?

—*En la orilla*, de Rafael Chirbes, està escrita en primera persona. Però arriba un punt en què el que veiem allà és una reflexió sobre la realitat de què parla, el personatge principal acaba sent una excusa. L'autor acaba fent un fresc genial i brutal de tota una societat. En *Sense fi* ho faig a l'inrevés: volia parlar de vides molt concretes, relatades pels protagonistes, que suggeriren aquell gran fresc. I calia la primera persona perquè hi ha personatges que necessiten mentir tant com alenen. Mirant la meua obra anterior, sempre m'agrada que hi haja un narrador en primera persona encara que no explique la seua història, encara que siga

un narrador testimoni, perquè això dóna molt de joc.

—Resta pendent per a vostè una gran novel·la sobre els temps recents?

—Si l'he d'escriure jo, no [riures]. Això ja ho vaig fer, dins de les meues possibilitats i interessos, amb *Silenci de plom*. Allò donava la mida de les meues possibilitats màximes, com a narrador, era la construcció d'una realitat narrativa que també portava al límit de l'exigència al lector. I també parlava de la corrupció des d'un passat que havia condicionat això i des d'un possible futur. Aquell és el meu intent d'explicar els antecedents, el present i quines són les conseqüències. Fou dur, tres anys de dedicació absoluta vuit hores al dia. Vaig caure malalt dues vegades.

—Sense fi, en canvi, és una novel·la més assequible però que no renuncia a una prosa elaborada i que recompensa el bon lector.

—Per a mi la voluntat d'estil és irrenunciable, que el llibre estiga ben escrit. Una cosa ha de ser llegidora i, al mateix temps, ha de tenir profunditat. És com els

acudits: un acudit és bo o dolent si saps donar-li la forma adequada. En tot cas, a *Sense fi* poden entrar més lectors que s'interessen per la temàtica i espere que no decebrà els lectors anteriors, perquè hi ha un mateix clima moral i una mateixa manera de narrar. I ha d'interessar a la gent que li interessa la literatura.

—A la novel·la hi ha un entrenador de tennis, Toni Sanchis. Vostè és monitor i l'autor en català que segurament més atenció ha prestat a aquest esport.

—En tinc el títol i hi jugue, de tant en tant. Per trobar una cosa interessant sols cal mirar-la el temps suficient. I és un microcosmos, un món en què es mouen ambicions considerables de diners i de poder. Tinc cert coneixement d'això iestic una mica fora i una mica dins. Però després hi ha una cosa que és important: el joc del tennis està dominat en un gran percentatge per la psicologia, la capacitat de controlar les emocions. És com la vida mateixa: has d'aconseguir surar en els moments baixos. Si t'enfones, estàs perdut. ●

7-8
Novembre
2015

1 CIUTAT / 2 DIES / 4 HORES SEGUIDES DE TEATRE / 6 ESPAIS EMBLEMÀTICS /
6 OBRES SIMULTÀNIES / 12 COMPANYIES TEATRALS / 15 MINUTS CADA OBRA

Més informació a www.calella.cat · calellaesmes · @calellaesmes · #microteatrecalella15.

Ajuntament
de Calella